SVETSKA PREMIJERA U MARIJINSKOM TEATRU - BALET *ČAROBNI ORAH*

Čudesna lirska poema

Na kraju sezone 2004/5 u Marijnskom teatru u Sankt Peterburgu održana je premijera, svetska praizvedba baleta *Čarobni orah*, na muziku Sergeja Slonimskog, po libretu priče E.T.A. Hofmana, *Ščelkunčik* i *Kralj miševa*. Čudesna postavka, bajkoviti kostimi i nestvarna scenografija su delo Mihaila Šemjakina, a koreograf novog kasa štiha Marijnskog teatra je Donvena Pandurski. Retko se događa, kao što se posle ove premijere dogodilo, da ushićenje publike bezrezervno deli i priznanje kritike. Na pitanje u čemu je neviđeni uspeh predstave, odgovor je jedan - ... *pre svega savršena, sjajna muzika..., muzika svečanost, muzika bajka i čarolija, vilinska muzika, muzika avantura otkrivanja novih prostora...muzika koja je te večeri ponela slušaoce u neshvatljive visine* (Arkadij Klimovicki, kritičar) Za muziku ovoga baleta, muziku Slonimskog, može se bez pogovora tvrditi da je simfonijska i da nije samo pratilac pokreta i pomoćno srestvo za izraz, već sastavni, organski deo same suštine ove bajke. Kompozitor je za ostvarenje svoje ideje angažovao ceo orkestar, tačnije rečeno sve danas poznate instrumente. Delo zaista originalno. Uzalud bi bilo u njemu tražiti replike ili asocijacije na Čajkovskog. *Čarobni orah* je, isto kao i *Ščelkunčik*, lirska poema, bajka za decu i odrasle (zahteva učešće dece, što je samo po sebi značajno, stimulativno obavezujuće i veoma teško).

Inicijator, tvorac, libretista-dramaturg, umetnik režiser, Mihail Šemjakin, uz bezrezervnu podršku pronicljivog, spremnog na rizik istraživanja novog, Valerija Gergijeva, smelo je, uprkos sumnjičavosti mnogih, zakoračio u nove prostore. Trijumf premijere je nedvosmisleno potvrdio da su obojica imala pravo. Skepsa stručnih krugova naviklih na ustaljen oblik domaće scenografije, primerene klasičnim baletima, odnoslila se uglavnom na neobičnu, smelu, scenografiju i kostime, čijim je često oštrim, metaforičnim i hiperboličnim crtežom Šemjakin, u delatljima i celini, podvlačio fantazmagoričnu atmosferu Hofmanovog sveta. *Čarobni orah* prvobitno je bio zamišljen kao prolog za *Ščelkunčika*, zajedno s baletom *Pinceza Pirlipat*. Koreografsko rešenje (Donvena Pandurski) je u neraskidivoj vezi s muzičko-scenografskom zamisli (ili obratno). Ogroman broj učesnika (200!) je strogo i čitko organizovan; smena prostora i rakursa, izmeštanje glavnih junaka, smena realnog (uslovno) i fantastičnog (uslovno) koreografski je rešeno izvanredno.

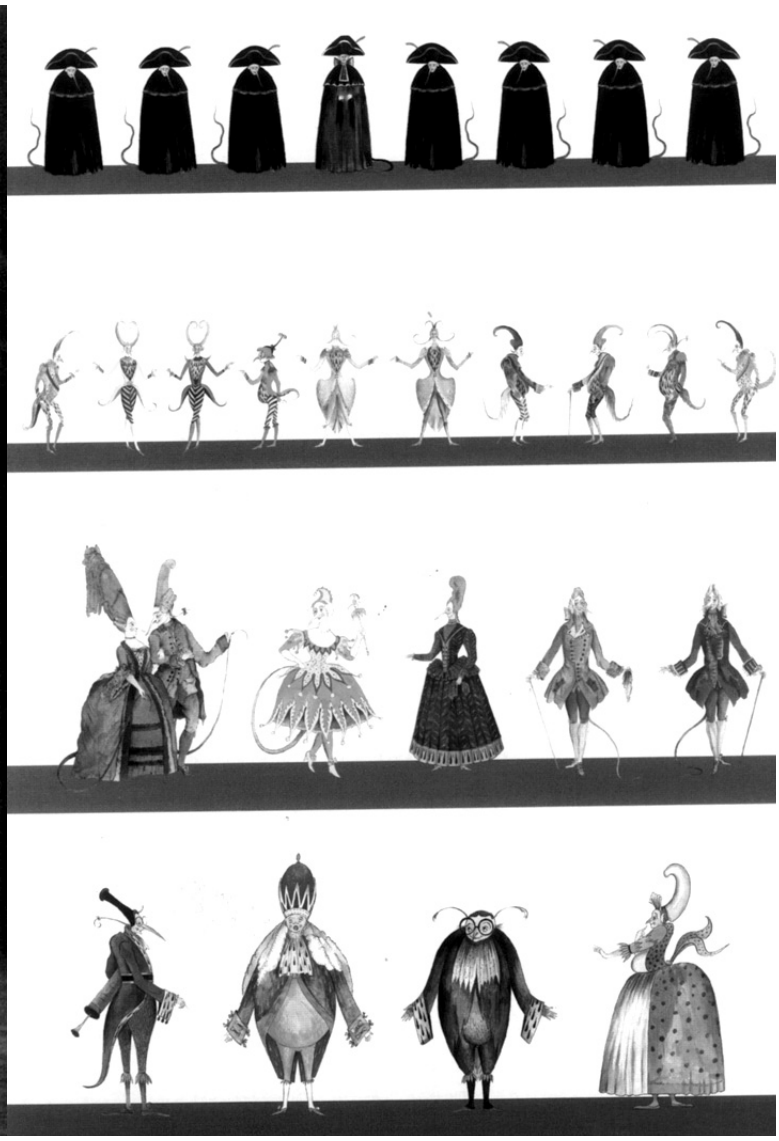

Skice kostima Mihaila Šemjakina

Solistička deonica talambasa i ksilofona (postepeno prerastajuća u bahanaliju), ilustrovana je plesom kralja i cele njegove svite igrom na jednoj nozi; blistava epizoda solo ksilofona (gavota-polka-galop) prikazana je igrom mačkica (duhovita parodija na igru malih labudova)...svaki detalj, svaka varijacija u predstavi pružala je vrhunski umetnički doživljaj. Nemoguće je navesti sve igrače kojima pripada zasluga za ovo blistavo ostvarenje, zato evo samo nekih: E. Osmolkina (plastična i gipka žabica), N. Nioradze (neodoljiva i temperamentna zavodnica), sjajni A. Merkurev i M. Dumčenko, čudesni stanovnici mišjeg carstva E. Baženova, A. Jakovljev (prvi) čije je pojavljivanje na sceni odjedanput stvorilo tajanstveno-tajnovitu atmosferu... Veliku, složenu i zahtevnu partituru baleta maestralno je pročitao dirigent Mihail Sinkevič.

Pod njegovim vođstvom orkestar je bio intonativno tačan, jedinstven, umetnički izražajan. Odlično balansirane mnogobrojne horizontale i vertikale melodijskog crteža, ujednačenost *tutti* i artistička sola doprineli su utisku slivenosti i stapanja vizuelnog i muzičkog segmenta, stvorivši tako neraskidivo jedinstvo dela.

Teodora Sujić